

Strødamreservatet & Strødamlaboratoriet

Årsberetning 2010

Strødamudvalget:

Torben Dabelsteen
Formand, Lektor ved Biologisk Institut, Københavns Universitet
(tdabelsteen@bio.ku.dk)

Thomas Læssøe
Lektor ved Biologisk Institut/Statens Naturhistoriske Museum, KU
(thomasl@bio.ku.dk)

Carsten Rahbek
Professor ved Biologisk Institut, KU (crahbek@bio.ku.dk)

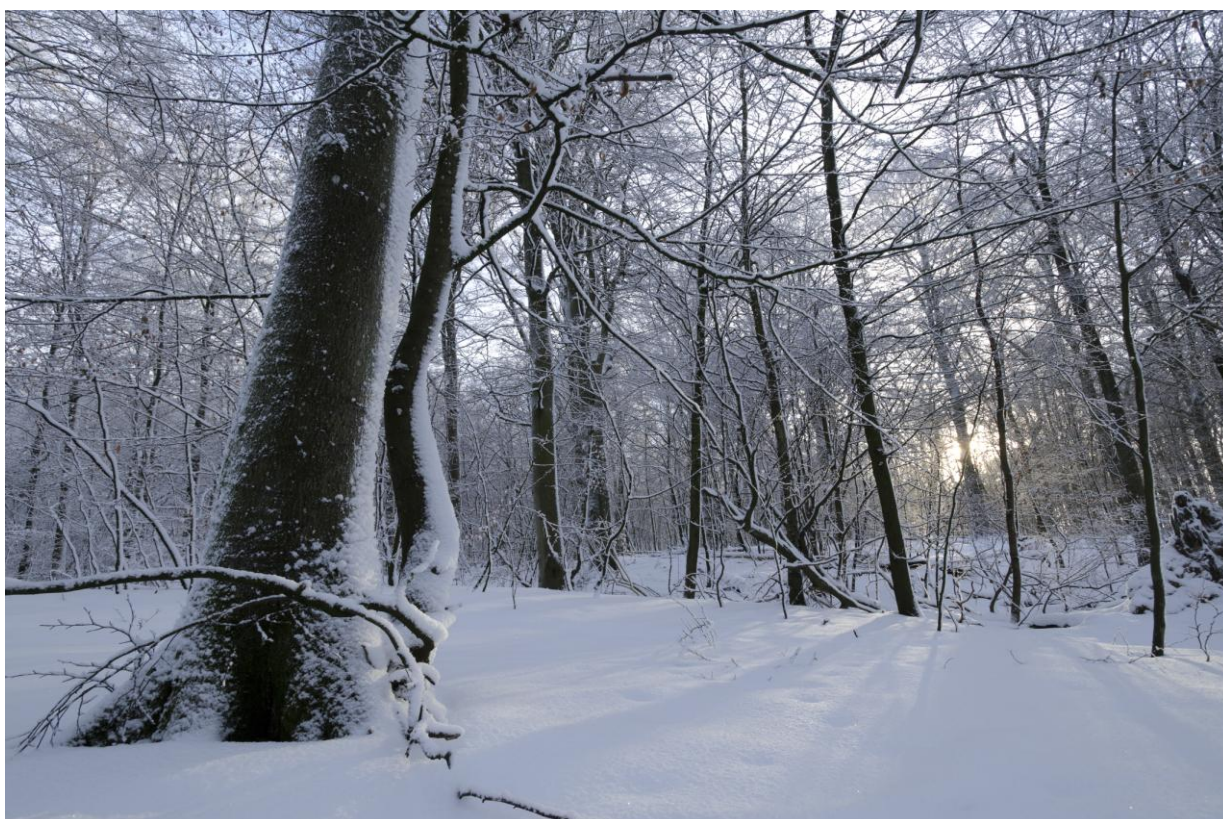
Redigeret og skrevet (med mindre andet er nævnt) af Torben Dabelsteen, maj 2011.

Forsidefoto: Natugleunge der venter på at blive ringmærket. Foto: Rikke Anker Jensen

Administration og drift

Strødamlaboratoriet

Strødamlaboratoriets to rum i stueetagen på adressen Gadevangsvej 109B giver overnatningsmuligheder for 4 personer (to køjesenge). Det største rum indeholder et minikøkken, borde og stole, en samling rapporter og særtryk vedrørende tidligere aktiviteter i reservatet, samt nogle felthåndbøger. Der er desuden adgang til et badeværelse. Laboratoriet er velegnet som base for forskningsaktiviteter i reservatet, som kræver overnatning, samt til mindre undervisningsarrangementer, herunder vejledning af projektstuderende på forskellige niveauer. I 2010 blev laboratoriet, som i tidligere år, mest brugt i forårmånederne. I løbet af året blev forholdene i laboratoriet forbedrede. Der er etableret udluftning over minikøkkenet, og bygningen har fået installeret gasfyr og dermed løst varmemproblemet i de kolde perioder.

Vintermotiv fra Strødamreservatet. Foto: Lars Holst Hansen

Strødamreservatet

2010 har været et fredeligt år med kun få ubudne gæster. En ko rendte rundt i skoven i 3 uger inden den blev skudt af Jim Surby. Blandt de tobenede tror vi på, at folks nysgerrighed, m.h.t. hvad der foregår inde i reservatet, stilles ved deltagelse i de offentlige og undervisningsrelaterede ekskursioner. Strødamudvalget er også villige til at lede ekskursioner for forskellige biologisk faglige foreninger. Den lave grad af forstyrrelse gør samtidigt reservatet til et fristed for følsomme arter og er

formodentlig medvirkende årsag til at spændende arter som fiskeørn og trane yngler/prøver at yngle i reservatet.

Som tidligere nævnt har reservatet en overskudsproduktion af rådyr, som spredes til omgivelserne, fordi bukkene er territoriale. Der drives jagt på dem nordvest for reservatet, hvor der er opstillet nogle indretninger med platforme til jagtbrug kun ca 50 m fra skellet indtil Strødamreservatet. Skov- & Naturstyrelsen har henvendt sig til de private ejere, som efterfølgende har skåret dem ned til ca ½ m over jordoverfladen. Hermed skulle det ulovlige i indretningerne ifølge S&N kunne drages i tvivl, hvorfor S&N mener, at vi ikke skal gøre mere ved den sag.

Hillerød Kommune har, som nævnt i forrige årsrapport, sammen med Amphi Consult søgt og fået EU-midler bevilget, som skal bruges til en række tiltag med det formål at redde isolerede bestande af en række stærkt truede dyrearter knyttet til små vandhuller, f.eks. kærguldsmed og løgfrø. I perioden 2010-14 er det meningen, at der skal oprenses og nygraves en række små vandhuller, samt foretages andre former for landskabspleje indenfor Hillerød Kommune. Nogle af disse tiltag blev foreslået udført i Strødamreservatet. Folk fra Amphi Consult besigtigede reservatet og bedømte mulighederne og fremkom med et projektforslag, der blev afstemt imellem Kåre Fog fra Amphi Consult og Torben Dabelsteen fra Strødamudvalget. Forslaget blev gennemarbejdet og resulterede i "Forslag til vandhulsprojekter på reservatets område" af 30. august 2010. Forslaget beskriver i detaljer, hvor og hvordan man vil nygrave og uddybe henholdsvis 10 og 2 små lavvandede vandhuller, blokere en række vandaflædningsgrøfter, samt placere det udgravede materiale (en del tæt på de nye huller, noget i vandaflædningsgrøfterne der skal blokeres, noget i en tidligere grusgrav (ved 10-11, S-T; se Figur 1 i afsnittet om ynglefugletællinger). Forslaget, som også redegør for de mulige effekter af udgravningerne, blev behandlet og godkendt af Jarlfondens bestyrelse på et møde i mellem denne og Strødamudvalget d. 25. august 2010. Her i maj måned 2011 har vi fået at vide, at Hillerød Kommune ønsker at gå videre med planen. D. 1. juni vil biolog Kristian Søgaard fra Hillerød Kommune besøge reservatet sammen med biologerne Lars Iversen (guldsmedespecialist), Poul Evald Hansen (botaniker og paddespecialist) og Kåre Fog (paddekonulent) for at danne sig et indtryk af hvordan de forskellige dele af projektforslaget vil påvirke området.

Vores vandhuller er tilsyneladende interessante for mange instanser, også Miljøministeriet, som v.h.a. Lisbeth Løvendahl fra Vand- og Naturområdet, Miljøcenter Roskilde, fik lov til at inspicere reservatets vandhuller 15. og 27. september som led i en kortlægning af levesteder for en række vandhulsarter. Strødamudvalget har modtaget nogle artslistor fra inventeringen.

Skov- og Naturstyrelsen løste igen i 2010 en række naturplejeopgaver for os, f.eks. bekæmpelse af de invasive arter bjørneklo, sildig gyldenris og frøbærende ær, rydning af veje for væltede træer, rabatslåning så hovedvejene er farbare samt diverse tilkaldeopgaver. Hegnet langs Isterødvejen er blevet istandsat. Bøgemosen blev desværre ikke slået som aftalt. Vi håber det sker i 2011 inklusive fjernelse af det afslåede materiale. Strødamudvalget skønner, at de forskellige plejeprojekter alle er nødvendige og bør fortsætte også fremover.

Asketoptørre har ramt reservatet i stor stil. Til gengæld ser det ud til at elmesygen er mere eller mindre væk, i det vi nu atter ser større frøbærende elmetræer i skoven

Fugletællingerne i reservatets sydlige del er fortsat, se indlægget herom sidst i årsrapporten. Der er nu talt op 25 år i træk. Monitoringsområdet har været begrænset til den sydlige naturskov, som også er den del af reservatet hvori der er sket færrest forstmæssige tiltag. Kun i den nordlige del af monitoringsområdet er der på et tidspunkt blevet afdrevet lidt nåleskov (ca 21-23, L-N, og 21-22, G-I; se Figur 1 i afsnittet om ynglefugletællinger). Den nordlige del, som udgør ca $\frac{3}{4}$ af hele reservatet, rummer bl.a. den store bøgeskov (Rankeskoven), men også en række områder hvor der efter fældninger af diverse bevoksninger med fremmede arter er vokset ny vild skov op, samt mere åbne områder med mose og eng. Området huser en række spændende og sjældne arter, som registreres ad hoc. Men en egentlig monitoring som i det sydlige monitoringsområde ville være ønskelig, eventuelt som led i en ordning hvor man monitorerede skiftevis i det sydlige og nordlige område i lige og ulige år.

Forskning

Natugleprojektet

Natugleprojektet ser nu ud til at skulle stoppe i denne omgang. Den primære tovholder i projektet, Peter Sunde, Afd. for Vildtbiologi og Biodiversitet, DMU/Aarhus Universitet, har ikke længere mulighed for at videreføre feltarbejdet, da han nu bor i Jylland og har andre arbejdsopgaver. Han nåede dog at tilse de 5 uglekasser i Strødamreservatet en sidste gang 17-18/4 2010. Ifølge Peter Sunde var kassen i den nordlige ende af reservatet overtaget af en mår, idet den var fuld af mårekskrementer samt polstret med store mængder ret friske, afbidte natuglefjer, samt en efterladt natuglering. I Rankeskovskassen lå hunnen på 4 æg. Hannen var også i kassen, men fløj ud under håndtering af hunnen. Hunnen blev lagt ind på æggene igen efter hurtig vejning og aflæsning og blev derinde. I kassen ved Avlsgården lå den gamle hun fra 1998 på 3 unger 5-10 dage gamle og et enkelt uklækket æg. I kassen ved Storedam yngede formodentlig en huldue. En lille due sås, ud af øjenkrogen, flyve fra kassen, hvori der lå 2 blanke, runde æg. I kassen ved Karpedam var der en ny umærket hun (>2 år gammel bedømt ud fra fjerdragten) med 4 unger 10-14 dage gamle. De tre ældste unger blev ringmærket, mens den yngste var for lille til at bære en ring.

Data fra uglemonitoreringerne er på det seneste blevet anvendt til et PhD-projekt, som udføres af Rikke Anker Jensen, under vejledning af Gösta Nachman, KU og Peter Sunde, DMU. Hun anvender *individual based modelling* til at modellere en række aspekter omkring uglernes ynglebiologi, forekomst og spredning. Et foreløbigt sammendrag af noget af arbejdet er inkluderet som et særskilt indlæg fra Rikke i årsrapporten.

Forstyrrelsers effekt på rådyr

I 2010 blev rådyrs årvågenhed under fouragering samt deres indhold af stresshormonet cortisol undersøgt i et specialeprojekt (Heidi Mary Hansen, vejleder: Torben Dabelsteen, KU). Rådyr fra Strødamreservatet udgør en slags kontrolgruppe med forventet lav grad af årvågenhed og lavt indhold af cortisol. De sammenlignes med rådyr fra to forskellige steder i Gribskov med høj grad af menneskelig forstyrrelse og/eller jagt og dermed forventet større årvågenhed og større indhold af cortisol. Rådyrlort blev indsamlet på de tre lokaliteter og deres indhold af cortisol blev målt på Rigshospitalet. Indsamlingen af rådyrlort blev stærkt generet af den megen sne sidst på året, men de foreløbige resultater ligner forventningerne vedrørende cortisolniveauet. De adfærdsmæssige undersøgelser er stadig i gang.

Individualitet i solsortens alarmkald

I foråret 2010 blev der udført et eksperiment i Strødamreservatet vedrørende solsortens alarmkald, the alarm rattle. Forsøget blev udført af en gæstestuderende fra Université de Montpellier, Charline Couchoux, under vejledning af Torben Dabelsteen, KU. Solsorten har fire kald, 1) alarmsiii (høgekaldet), 2) chink kaldet, 3) chook kaldet og 4) alarmkaldet (alarm rattle), som alle bruges til alarmere med, både i situationer med prædatorer og i territoriale konflikter med rivaler. Sammen med chook kaldet er alarmkaldet det, der oftest bruges af meget ophidsede solsortehanner i en territorial situation. I den territoriale situation får alarmkaldet nærmest en skælde-ud-funktion, og her er det naturligvis en fordel at kunne kommunikere sin identitet, samtidigt med at man skælder ud, så andre artsfæller ved, hvem det er der skælder ud. Charline optog alarmkald fra solsortehanner, som blev provokeret af playback-simuleret territorial indtrængning af syngende rivaler. Hun efterviste at solsortens alarmkald er individuelt, og beskrev hvordan informationen om individidentitet kan være indkodet i kaldet v.h.a. adskillige akustiske parametre. Individualiteten fremgår tydeligt ved kig på lydspektrummet og er også hørbar for mennesket.

Produktion af drivhusgasser fra våd skovbund

Jesper Riis Christiansens PhD-projekt, der bl.a. omhandler udveksling af drivhusgasser fra skovbund med forskellige grader af fugtighed mm, blev afsluttet i 2010 (vejleder Per Gundersen, KU). En populærvidenskabelig artikel om projektet er undervejs i Aktuel Naturvidenskab. Strødamudvalget vil forsøge at få Jesper til at levere et indlæg til næste årsrapport.

Kursusundervisning og workshops

11.-13 Februar stod Kristian Albert for afholdelsen af et PhD-symposium i Strødamlaboratoriet: Effects of elevated CO₂, warming and drought in a temperate heath ecosystem. Seks PhD-studerende og to post docs deltog.

16. september og 14. oktober havde Anders Michelsen, KU, 15 + 15 studerende med i felten i forbindelse med kurset "Biologiske forsøg: design og analyse".

I løbet af året har Kristian Albert afholdt diverse specialevejledningmøder (i alt ca 10 møder) i forbindelse med CLIMAITE projektet, et plantefysiologisk projekt, som manipulerer med klimaet lokalt.

Diverse vejledningmøder og praktisk hjælp i forbindelse med et projekt om solsorts alarmkald (ved Torben Dabelsteen).

Møder og ekskursioner

Offentlige ekskursioner:

21.3. Ekskursion for medlemmer af Dansk Ornitologisk Forening, 28 deltagere (Per Ekberg Pedersen). Der blev set og hørt én lille flagspætte lige inde i skoven, ud for folden hvor de parkerede.

16.5. Ekskursion for Danmarks Naturfredningsforening (DN-Fredensborg), formiddagstur, 25 deltagere (Peter Milan Petersen). Der var et par rutinerede mykologer med, som noterede 33 arter af vednedbrydende svampe, bl.a. krølhåret pragtbæger (*Sarcoscypha austriaca*). Svampene blev indberettet til det igangværende svampeatlasprojekt (www.svampeatlas.dk).

6.6. Strødamudvalgets forårsekskursion, morgentur, ca. 50 deltagere (Torben Dabelsteen, Thomas Læssøe). – der blev set et par rødrygget tornskade mellem Titkens hus og Bøgemosen.

28.11. Strødamudvalgets efterårsekskursion, formiddagstur, ca 75 deltagere (Thomas Læssøe, Torben Dabelsteen). – der blev set stor tornskade i det åbne terræn ud mod Strødam Eng sø.

Strødam-publikationer i 2010

J. R. Christiansen 2010. Greenhouse gas exchange and nitrogen loss under forest change. The role of tree species, land use history and wet forest soils. PhD-thesis, Faculty of Life Science, University of Copenhagen.

J. R. Christiansen, L. Vesterdal & P. Gundersen (published online 14th December 2010). Nitrous oxide and methane exchange in two small temperate forest catchments – effects of hydrological gradients and implications for global warming potentials of forest soils. *Biogeochemistry*.

C. Chouchoux 2010. Do alarm rattle calls in the blackbird, *Turdus merula*, convey information about the individual identity of the caller? Independent research study project, Department of Biology, University of Copenhagen, 26 pp. (Vejleder: Torben Dabelsteen).

Solsortehan der reagerer aggressivt på afspilning af sorsortesang. Foto: Charline Couchoux

Modellering af fordelingen af natugle (*Strix aluco*) i Danmark: Data fra Grib Skov og omegn giver gode estimater af den nuværende fordeling

*Rikke Anker Jensen, Ph.d.-studerende, Sektion for Økologi og Evolution, Biologisk
Institut, Københavns Universitet*

Som resultat af det omfattende monitoringsarbejde på natuglen i Grib Skov, herunder ikke mindst territorier i Strødam reservatet, udført i årene 1998-2008 af Peter Sunde og andre frivillige ringmærkere, er der udviklet en model der kan estimere fordelingen af natugler på landsplan. Et net bestående af kvadratiske celler på 600 X 600 meter blev placeret på et kortudsnit af Grib Skov og omegn og kendte redelokaliteter med registrerede yngleforsøg i årene 1998-2008 blev sat ind. Fra dette blev der lavet et datasæt med og uden forekomster af yngleterritorier bestående af hhv. 113 celler med forekomster og 590 celler uden forekomster. (De 590 celler uden forekomster, bortset fra i selve Grib Skov, er ikke sikre da områderne omkring Grib Skov er opportunistisk monitorerede). Forekomsterne af ynglende natugler blev relateret til miljømæssige variable der forventes at have indflydelse på natuglers valg af territorium. Følgende variable blev testet: Dække af løvskov (både inden for den enkelte celle og i de 8 naboceller), dække af granskov, dække af åer/bække, dække af sø/vådområder, dække af bebyggelse, dække af lav bevoksning (græsarealer, mark, buske) og længden af kanter hvor høj vegetation møder lav vegetation. Alle variable er digitalt tilgængelige via Areal Informationssystemet (AIS) udviklet af Danmarks Miljøundersøgelser der beskriver dominerende landskabstyper i celler på 25 X 25 meter for hele landet (DMU 2000). Modellen (en logistisk regression udført i statistikprogrammet R (R 2009)) estimerer sandsynligheden for at finde ynglende natugle inden for en given celle. En objektiv grænseværdi (Max Kappa, Cohen 1960) der deler de estimerede sandsynligheder op i hhv. forekomst og fravær af natuglen blev beregnet for modellen. Grænseværdien var på 0,46 og alle celler med en estimeret sandsynlighed over grænseværdien blev betragtet som forekomster og alle celler under grænseværdien blev betragtet som uden forekomster af ynglende natugle. Den eneste variabel der kunne forklare forekomsten af natugle var dække af løvskov. Ifølge modellen vil alle celler med mere end 22% dække af løvskov være egnet som yngleterritorium for natugle. Modellens estimater af fordelingen af natugle på landsplan blev sammenlignet med atlas data (Grell 1998) hvorfra man kender yngleforekomster i et net bestående af kvadratiske celler på 5 X 5 km. Der var god overensstemmelse mellem modellens estimater af hhv. forekomster og fravær af ynglende natugle i atlas cellerne: 73% af atlas cellerne stemte overens med modellens estimater. Udover at modellen kan beskrive den sandsynlige fordeling af natugle i hele Danmark, kan modellen bruges til at lave estimater af populationsstørrelsen som pt. er subjektivt estimeret fra atlasundersøgelser til at være ml. 3000 - 4000 ynglepar (Grell 1998). Den estimerede fordeling af natugler for

Danmark, samt Grib Skov og omegn, er vist i Figur 1. De foreløbige populationsestimater på landsplan er mellem 4700 og 7100 ynglepar. Videre analyser på datasættet er undervejs og de nuværende modelestimater skal bl.a. indgå i en individbaseret model der skal undersøge om egnede habitater ligger for isoleret til at natuglen kan etablere sig og belyse source-sink dynamikken i populationen.

Referencer:

Cohen J. 1960. A Coefficient of Agreement for Nominal Scales. Educational and Psychological Measurement 20: 37-46.

DMU 2000. National Environmental Research Institute, Aarhus University: data freely available for downloads at:

<http://www.dmu.dk/udgivelser/kortoggeodata/ais/aisdownload/>

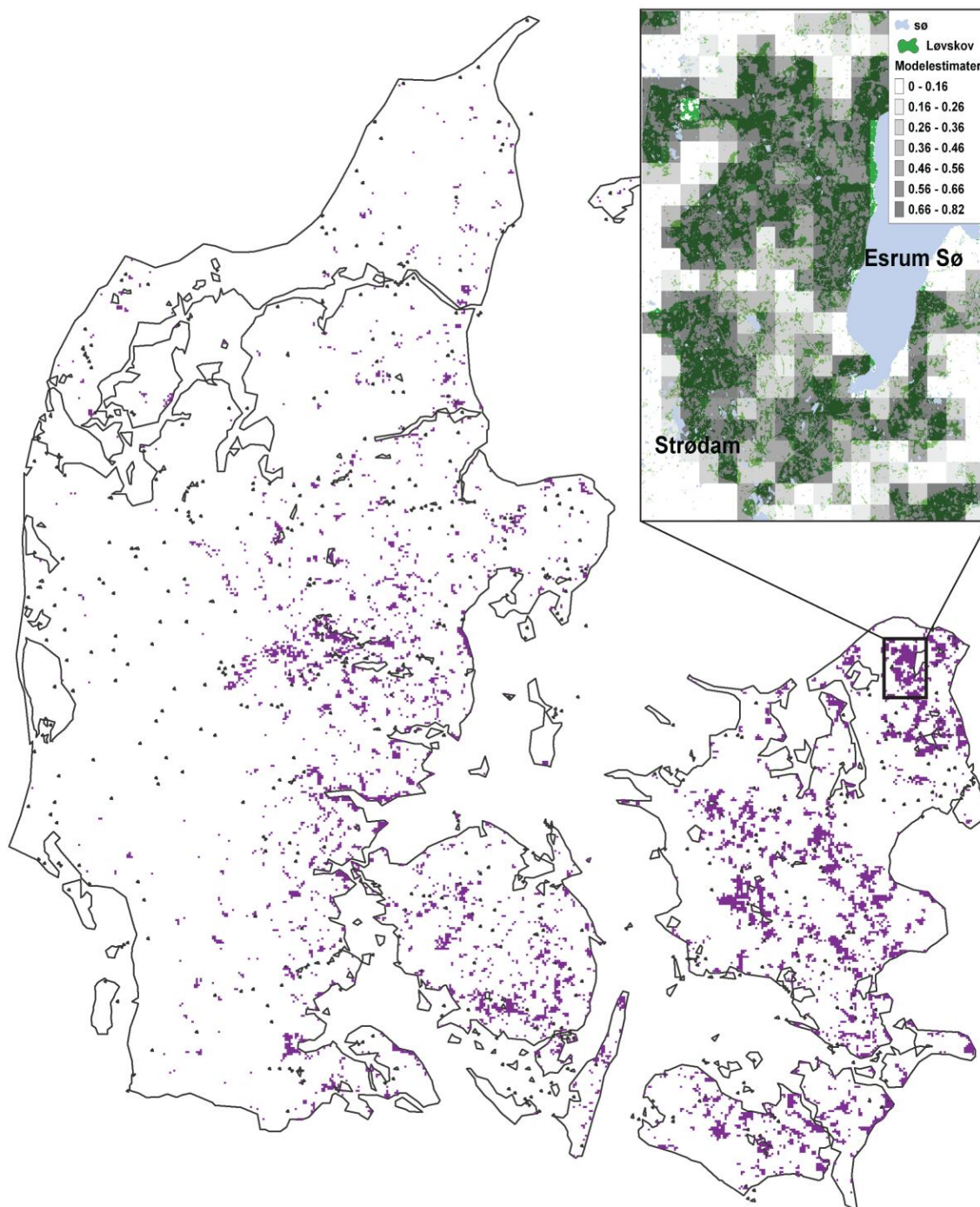
Meta data available at: <http://www.dmu.dk/udgivelser/kortoggeodata/ais/aismetadata/>

Grell, M.B. 1998. Fuglenes Danmark, Gads Forlag

R Development Core Team 2009. R: A language and environment for statistical computing. R Foundation for Statistical Computing, Vienna, Austria. ISBN 3-900051-07-0, URL <http://www.R-project.org>.

Til venstre: Rikke Anker Jensen på vej op til uglekasse; til højre: syv natugleunger.

Figur 1: Omrids af Danmark (på nær Bornholm), samt detaljeret udsnit af Grib Skov omegn. De lilla markeringer på danmarkskortet viser modellens estimat af yngleforekomster for natuglen (celler med estimeret sandsynlighed > grænseværdi). Udsnittet af Grib Skov omegn (med Esrum sø og løvskov markeret for at lette orienteringen) viser de estimerede sandsynligheder for yngleforekomst i de enkelte 600 X 600 meter celler. Celler med estimeret sandsynlighed > 0,46 (grænseværdien) regnes som forekomster af ynglende natugle.

Ynglefugletællinger i Strødamreservatet syd for Skolestien

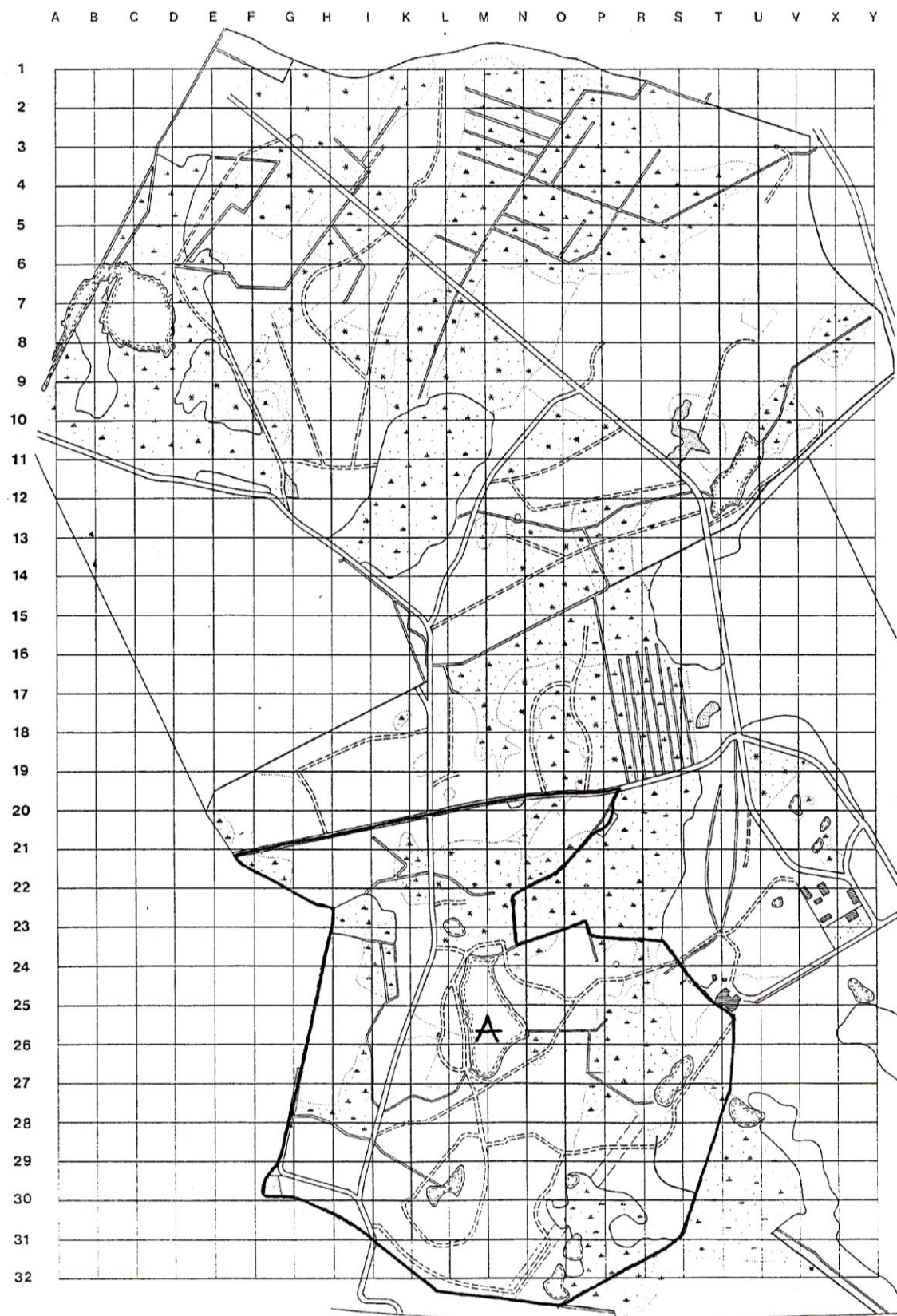
Benny Gert Hansen har for 25. år i træk monitoreret bestanden af ynglefugle i reservatet syd for Skolestien og syd og vest for Bøgemosen (Figur 1). Monitoringsområdet, som kun udgør ca ¼ af Strødamreservatet, består fortrinsvis af gammel bøgeblandingsskov med indslag af eg og kirsebær samt mindre afdelinger med ren askeskov og nogle rester af nåletræsbevoksninger der ellers er fjernet. For en stor del af monitoringsområdet foreligger der ingen oplysninger om forstlige aktiviteter. Så denne del er måske en rest af oprindelig skov etableret efter en evt. græsning i området ophørte. Af samme årsag er der kun opsat redekasser i arealet nord for Skolestien langs nordsiden af monitoringsområdet (Figur 1).

Monitoringen blev som tidligere udført v.h.a. kortlægningsmetoden og i den del af fuglenes yngletid, hvor trækfuglene er vendt tilbage (maj-juni). For hvert af de 25 år foreligger der detaljerede kort over hvor i monitoringsområdet de enkelte ynglepars territorium sandsynligvis var placeret. For hver art gives der to tal for antallet af ynglepar: ét der fås v.h.a. kortlægningsmetoden, og ét der estimeres ud fra iagttagelser, som ikke indgår i denne meget "konservative" metode. Det estimerede tal er mere subjektivt, men kommer nok tættest på det virkelige antal ynglepar.

Bemærk at det nyetablerede skovbryn i det sydvestlige hjørne ud imod Isterødvejen ikke indgår i monitoringen, da dette er kommet til en del år efter optællingerne begyndte. Skovbrynet ligger sydvest for en linje F-30 til I-31 (Figur 1). Skovbrynet kan måske "trække visse arter ud" fra det område, som tidligere udgjorde skovbrynet nordøst for denne linje og således medvirke til at reducere antallet af ynglepar indenfor optællingsområdet for disse arter. F.eks. yngler der ofte en havesanger og en tornsanger i det nye skovbryn. Selv om tornsanger ikke blev monitoreret som ynglende i 2010, og ofte ikke bliver det, ses den næsten hvert år hele vejen rundt om og lige udenfor optællingsområdet imod syd og vest. Desuden ses enkelte gærdesangere langs skovbrynet.

Syngende tornsanger. Foto: Lars Holst Hansen

Figur 1. Monitoringsområdet (A) i den sydvestlige del af Strødamreservatet. Området er omkranset af en tyk linje, der imod nord løber langs Skolestien.

Tabel 1. De 10 almindeligste fuglearter syd for Skolestien i perioden 1986-2010. Tabellen viser antal ynglepar for hvert af de sidste 5 år og det gennemsnitlige antal for perioderne 1986-00 og 2001-05. Tallet i parentes er antallet af ynglepar fundet v.h.a. kortlægningsmetoden. Det første tal er antallet af par estimeret ud fra ekstra information, som ikke indgår direkte i kortlægningsmetoden. Ved usikkerhed på det estimerede antal er der vist et gennemsnit (rundet ned til nærmeste hele antal). For enkelte arter har der enkelte år ikke været iagttagelser, som gav anledning til at foretage en estimering. Her er kun kortlægningsantallet vist. Den enkelte arts placering i rækkefølgen er bestemt ud fra gennemsnitsværdien for de første 15 års optællinger (1986-2000).

Art	1986-00	2001-05	2006	2007	2008	2009	2010
Musvit	45 (38)	45 (38)	59 (56)	48 (45)	47 (36)	39 (37)	44 (38)
Bogfinke	31 (28)	34 (31)	35 (30)	(31)	31 (27)	32 (29)	30 (28)
Solsort	30 (29)	32 (28)	33 (27)	39 (36)	33 (27)	38 (36)	39 (31)
Rødhals	29 (22)	26 (16)	28 (15)	33 (18)	30 (28)	26 (15)	24 (15)
Blåmejse	27 (20)	29 (20)	33 (21)	29 (16)	29 (17)	20 (5)	29 (20)
Munk	22 (21)	23 (21)	23 (22)	26 (25)	20 (17)	21 (19)	24 (23)
Gærdesmutte	19 (18)	16 (16)	(11)	(25)	(25)	(20)	10 (8)
Stær	19 (16)	10 (9)	16 (16)	12 (11)	(9)	(11)	5 (4)
Ringdue	15 (8)	20 (9)	20 (13)	27 (12)	16 (3)	15 (7)	25 (7)
Havesanger	13 (11)	13 (11)	12 (11)	12 (8)	10 (7)	7 (5)	7 (5)

Som det fremgår af Tabel 1 havde gærdesmutten en meget lille population i 2010, formodentlig p.g.a. den meget hårde vinter 2009-10. Et tilsvarende lavt antal sås efter vinteren 2005-06. Blåmejsen havde til gengæld et normalt år efter det meget dårlige år 2009, sandsynligvis p.g.a. relativ høj bogproduktion. Samme faktor kunne forklare det relativt høje antal musvitter og ringduer. Hvor man i "gamle dage" havde bogår ca hvert fjerde år, ser det nu ud til at ske oftere. Havesangerens store dyk fra sidste år ser ud til foreløbigt at fortsætte, da antallet af ynglepar var usædvanligt lavt igen i 2010. Faldet er i overensstemmelse med den generelle tendens andre steder. Det samme gør sig desværre gældende for stæren, som nu er blevet en af de mindre almindelige arter i monitoringsområdet uden at vi kan relatere det til specielle ændringer i området. F.eks. er der intet, som tyder på at der er blevet færre redehuller, da der hvert år hakkes nye huller ud af en pæn stor population af stor flagspætte.

Den gamle løvskov giver således gode muligheder for at finde et redehul for hulrugende arter som stæren. Arter som de allerede nævnte musvit og blåmejse optræder da også i store mængder, og en række andre hulrugende arter klarede sig fint, f.eks. spætmejse (går frem fra 20 til 23 par i 2010), sumpmejse (fra 9 til 10 par), allike (estimeret til at have fordoblet sit antal fra 3 til 6 par i 2010), huldue (går frem fra 4 til 6 par) stor flagspætte (fra 4 til 6 par) og rødstjert (fra 4 til 7 par). Andre hulrugende arter er sjældne i monitoringsområdet, f.eks. den brogede fluesnapper, som ellers er relativt hyppig som ynglefugl i den nordlige del af reservatet med redekasser, ynglede måske kun med et enkelt par i den sydlige del. Den lille

flagspætte blev igen i år ikke konstateret ynglende i monitoringsområdet, men den blev set flere gange nord derfor. Hvinanden blev observeret vest for monitoringsområdet, men der er ikke sikre observationer som antyder, at den har ynglet i monitoringsområdet i 2010.

Den grå fluesnapper, som ikke er en ægte hulruger, fordi den lægger sin rede lidt mere åbent, ofte under en eller anden form for udhæng så den bedre kan se ud til flere sider, klarede sig meget fint i 2010, hvor den gik frem til 6 par (en fordobling i forhold til 2009). En af hannerne var polygam, eller mere præcist bigyn (en han med to hunner). Polygami (oftest bigyni) er velkendt hos fluesnappere og er ofte rapporteret for broget fluesnapper i Danmark, mens det er mere sjældent, man hører om det hos grå fluesnapper. I det her tilfælde havde hannen sit territorium omkring Norskehuset, og de to hunner havde bygget rede oppe under hvert sin gavl på henholdsvis øst- og vestsiden, så de ikke kunne se hinanden. De benyttede nogle små "platforme", som tidligere er brugt til solsortereder.

Blandt de ikke-hulrugende arter klarede træløberen sig atter i år meget fint med 14 estimerede par. Grønirisen gik lidt frem (fra 5 til 7 par), hvoraf hele 4 dette år "klumpede" deres territorier sammen i den sydvestlige del af monitoringsområdet langs skovbrynet (fra 22 til 30 på Figur 1). Blandt de grågrønne Phylloscopus sangere klarede gransanger og skovsanger sig fint i 2010 med henholdsvis 13 og 3 par.

Duehøgen, som blev fundet ynglende i monitoringsområdet i både 2008 og 2009, forsvandt fra denne del af reservatet i 2010, så vi kom tilbage til normalen med kun et ynglepar i reservatet. Fiskeørnen, som gjorde et yngleforsøg i 2008, sås igen regelmæssigt fourage ved Strødam Engsø, men gjorde intet yngleforsøg i 2010. Havørnen sås også en del. Vi kan håbe at en af dem vil forsøge indenfor reservatet på et tidspunkt. En skovhornugle har formodentlig haft sin hvileplads i et stort nåletræ lige øst for Norskehuset. På jorden under træet blev der fundet mange uglegylp og hvide klatter.

Tranen, som er i fremgang i landet, er i flere år set fouragere på engene vest for reservatet. De er også set danse, men endnu er der ikke konstateret sikker ynglen i området. Det sker måske nu i skrivende stund i 2011, hvor de er set danse og parre sig og gå ind i reservatets vestlige del.

Grå fluesnapper. Foto: dofbasen.dk